

DICHTERLIJKE BOEKEN

LEERPLAN

Versie leerplan 01-09-2020

Versie module: BT03/A/2

Studie: Opleiding Theologie

Vakgroep: Bijbelse Theologie

Studiepunten: 4 EC | 112 studie-uren

Inhoud

Dit vak beoogt de student inzicht te geven in de Bijbelboeken Job, Psalmen, Spreuken, Prediker en Hooglied. Allereerst wordt ingegaan op de eigenschappen van Hebreeuwse poëzie en de kenmerkende vorm en terminologie van de oudtestamentische wijsheidsboeken. Daarbij wordt ook aandacht geschonken aan de historische achtergrond van deze teksten en hun plaats in de godsdienst van Israël en de canon van het Oude Testament.

Daarnaast komen de inleidingsvragen rondom de individuele boeken aan de orde, waarbij o.a. wordt ingegaan op vragen rond auteurschap, datering, opbouw en boodschap. Bij de wijsheidsboeken wordt ingegaan op de verschillende elementen van de oudtestamentische wijsheidsopvatting en de bijzondere aspecten daarvan in de boeken Job en Prediker met betrekking tot vergankelijkheid, vergelding en het lijden van de rechtvaardige.

Bij de verschillende boeken wordt ten slotte ingegaan op de geschiedenis van de uitleg en het gebruik door de eeuwen heen. Daarbij wordt aandacht geschonken aan de hermeneutiek van deze boeken en hun relevantie voor de gemeente nu en het persoonlijk geloofsleven.

Leerdoelen

Algemeen

Na studie van de leerstof ben je bekend met de inleidingsvraagstukken, en met de inhoud en de theologie van de betreffende Bijbelboeken. Je bent op de hoogte van de omvang en relevantie van het aandachtsgebied en in het bijzonder van de belangrijkste Bijbels-theologische vraagstukken (inclusief belangrijke stromingen en hun vertegenwoordigers) en bent in staat hierin beargumenteerd een eigen positie in te nemen. Tevens ken je de belangrijkste (soorten) literatuur, kunt deze interpreteren, evalueren en benutten. Ten slotte ben je in staat een vertaalslag te maken van Bijbel en theologie naar gemeenteverband en het persoonlijk geloofsleven.

Kennisverwerving

Vakspecifiek

Na deelname aan dit vak en bestudering van de behandelde stof ben je bekend met de volgende woorden en begrippen en kunt deze kort omschrijven:

Wijsheidsliteratuur, wijsheid (hochma), kennis, tucht (moesar), onderwijzing (tora), vreze des Heren, hebel, wijzen, rechtvaardigen, dwazen (pe-thi, nabal, hasar-leb, kesil, ewil), goddelozen, onderwijsvormen, literaire vormen van wijsheidsliteratuur (o.a. masal, hidoth, melisah), gepersonifieerde wijsheid, beeldspraak, verschillende soorten parallisme, metrum, qina metrum, strofenbouw, keervers, acrostichon, Hebreeuwse rijm, verschillende soorten Psalmen, Psalmopschriften, liturgische/muzikale terminologie, methoden van uitleg (allegorisch, typologisch, dramatisch, letterlijk, moralistisch, eschatologisch), intermezzo.

Inzicht en vaardigheid

Na afronding van dit vak heb/kun je:

- een globaal inzicht gekregen in het ontstaan en de kenmerken van de wijsheidsliteratuur en de poëtische boeken;
- de kenmerken van de Hebreeuwse poëzie benoemen en deze in de tekst kunnen herkennen;
- de verschillende typen psalmen benoemen en deze op basis van deze kennis kunnen classificeren;
- inzicht in (theorieën over) het ontstaan en de opbouw van het Psalter als geheel en de relevantie daarvan voor de uitleg;
- uiteenzetten van de verschillende methoden van interpretatie van Hooglied en hierin een eigen standpunt innemen;
- enkele kenmerken van het Bijbels begrip van liefde, zoals deze in Hooglied bezongen wordt, benoemen;
- uiteenzetten wat de vreze des HEREN en wijsheid met elkaar te maken hebben;
- beargumenteren of Job een historisch persoon is geweest;
- uiteenzetten van verschillende opvattingen over het boek Job;
- inzicht in de hoofdlijnen van de boodschap van het boek Job en de blijvende relevantie daarvan;
- de hoofdargumenten van Elifaz, Bildad, Sofar en Elihu noemen;
- de diverse onderwijsvormen in Spreuken benoemen en deze herkennen in de spreuken;
- inzicht in de boodschap van Prediker en de verhouding daarvan tot andere oudtestamentische wijsheidsboeken;
- uiteenzetten hoe Prediker door de eeuwen heen is uitgelegd en hierin een eigen standpunt innemen;
- inzicht in de verschillende perspectieven en onderlinge verhouding van de bijbelse wijsheidsboeken en de relatie tussen de wijsheidsliteratuur en de overige boeken van het Oude Testament;
- de hermeneutische principes van de Dichterlijke boeken toepassen op een tekst uit de Dichterlijke boeken;

- inzicht ontwikkeld in de actuele betekenis van de bijbelse poëtische boeken en de bijbelse wijsheidsliteratuur voor de hedendaagse mens;
- vorm en inhoud aan een exegetisch werkstuk geven.

Attitude

Gedurende en na dit vak ben je (meer) onder de indruk geraakt van de betekenis van de Dichterlijke boeken voor het hedendaagse bestaan. Je bent gemotiveerd geraakt om de geleerde lessen over lijden, liefde, persoonlijke omgang met God en de vreze des HEREN in de eigen context toe te passen.

Toetsing

Tentamen over de module en eventueel aanvullende leerstof; exegetische opdracht.

Literatuur

Verplichte literatuur

Module *Dichterlijke Boeken*.

Bijbelboeken Job, Psalmen, Spreuken, Prediker en Hooglied (A-niveau: Idem, behalve de volgende psalmen:

6,7,8,16,22,23,26,27,31,36,39

44,47,48,53,54,55,65,66,67

74,80,81,84,86

91,92,95,96,97,103,105

108,109,121,122,123,136,140,141,142,147,148).

Aanbevolen literatuur

Bartholomew, Craig G. en O'Dowd, Ryan P. 2011. *Old Testament Wisdom Literature: A Theological Introduction*. Downers Grove: InterVarsity Press.

Fokkelman, Jan P. 2001. *Reading Biblical Poetry: An Introductory Guide*. Louisville: Westminster John Knox Press.

Futato, Mark. D. 2007. *Interpreting the Psalms: An Exegetical Handbook*. Grand Rapids: Kregel Publications.

Hassell Bullock, C. 1988. *An Introduction to the Old Testament Poetic Books*. Chicago: Moody Publishers.

Hassell Bullock, C. 2001. *Encountering the Book of Psalms: A Literary and Theological Introduction*. Grand Rapids: Baker Academic.

McCann, J. Clinton 1993. *A Theological Introduction to the Book of Psalms: The Psalms as Torah*. Nashville: Abingdon Press.

Paul, Mart-Jan e.a. (red.). 2009. *Bijbelcommentaar Ezra – Job*. (Studiebijbel Oude Testament 6). Veenendaal: Centrum voor Bijbelonderzoek.

_____. 2010. *Bijbelcommentaar Psalmen I*. (Studiebijbel Oude Testament 7). Veenendaal: Centrum voor Bijbelonderzoek.

- _____. 2011. *Bijbelcommentaar Psalmen II – Prediker*. (Studiebijbel Oude Testament 8). Veenendaal: Centrum voor Bijbelonderzoek.
- _____. 2012. *Bijbelcommentaar Hooglied – Jesaja*. (Studiebijbel Oude Testament 9). Veenendaal: Centrum voor Bijbelonderzoek.
- Waltke, Bruce K. en Houston, James M. (red.) 2010. *The Psalms as Christian Worship: A Historical Commentary*. Grand Rapids: Eerdmans.

Zie verder de aanbevolen literatuur op het Studieportaal.